

BOSANSKOHERCEGOVAČKI AUTO - MOTO KLUB

I N F O R M A C I J A
O NAJČEŠĆIM KVAROVIMA NA MOTORNIM VOZILIMA U BIH U 2018.
GODINI

Sarajevo, februar 2018. godine

Uvod

Trening centar BIHAMK-a pripremio je Informaciju o statistici kvarova/najčešćim kvarovima na motornim vozilima za 2018. godinu. Informacija je rađena na osnovu izvršenih usluga pomoći na cesti BIHAMK Asistencije tokom protekle 2018. godine, te imajući u vidu uzorak od skoro 50.000 intervencija može se posmatrati kao realnim pokazateljem kvarova na motornim vozilima u BiH. Pri čemu treba uzeti u obzir da su posmatrani kvarovi isključivo oni koji se odnose na mobilnosti motornih vozila.

Uzorak

U Bosni i Hercegovini 2017. godine registrovano je ukupno 1.021.120¹ motornih vozila. Prema statističkim podacima Agencije za identifikaciju, razmjenu i evidenciju dokumenata u BiH svake godine se registruje veći broj motornih vozila, također je i broj uvezenih vozila svake godine u porastu.

Povećanje broja registrovanih motornih vozila prati i povećanje potražnje za uslugama pomoći na cesti, pa tako BIHAMK-ove tehničke službe svake godine obave veći broj intervencija tehničke pomoći na cesti u odnosu na prethodnu godinu. U provedenom istraživanju obuhvaćeno je i statistički obrađeno skoro 50.000 intervencija na vozilima ukupne dozvoljene mase do 3,5 tona, koje je BIHAMK obavio u 2018. godini, svih marki zastupljenih na bh tržištu. Navedeni uzorak predstavlja blizu 5 % od ukupnog broja registrovanih motornih vozila u Bosni i Hercegovini za posmatrani period.

Najčešći kvarovi na motornim vozilima u BiH

Pouzdanost je jedan od osnovnih pokazatelja kvaliteta vozila, jer upravo pouzdanost vozila predstavlja svojstvo vozila koje se sastoji u njegovoj sposobnosti da radi bez pojave neispravnosti/kvarova i da ispuni određene zadatke u datim uslovima korištenja. Način korištenja, kao i način održavanja vozila, imaju poseban uticaj na pouzdanost, a samim tim i vijek trajanja vozila. Mnogi štetni procesi koji se odvijaju tokom korištenja vozila (habanje, korozija, i dr.) u velikoj mjeri doprinose pojavi kvarova i prestanku funkcionisanja pojedinih dijelova, sklopova i sistema na motornom vozilu. Pored toga stil (profil) vožnje utiče na vijek trajanja motornog

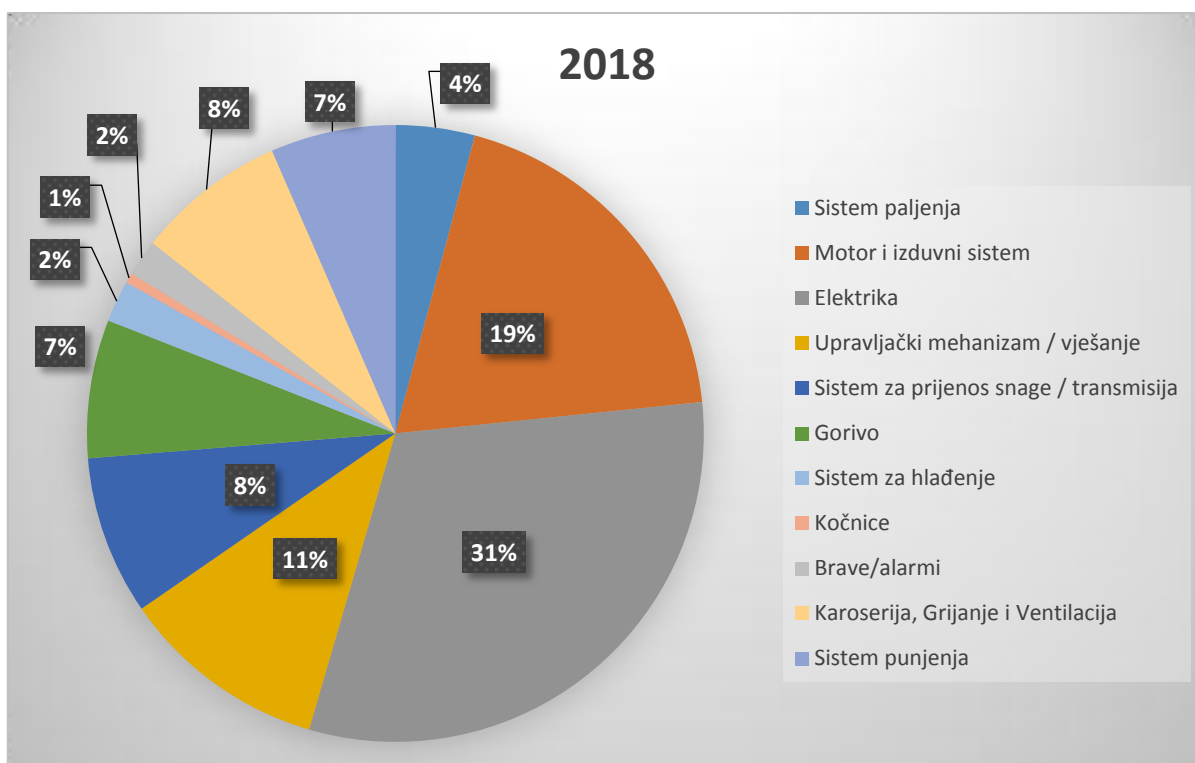
¹Korišteni podaci iz 2017. godine, jer u trenutku izrade ove informacije podaci o broju registrovanih motornih vozila u BiH za 2018. godine nisu bili dostupni od strane Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH.

vozila.

U tekstu koji slijedi bavit ćemo se najčešćim kvarovima koji su zabilježeni na motornim vozilima, a koja su saobraćala na bosanskohercegovačkim cestama za posmatrani period. Detaljan prikaz najčešćih kvarova za 2018. godinu dat je u tabeli 1 i grafikonu 1.

Kategorija kvara	2018 god.
Elektrika	31.14%
Motor i izduvni sistem	19.22%
Upravljački mehanizam / vješanje	10.87%
Sistem za prijenos snage / transmisija	8.33%
Karoserija, Grijanje i Ventilacija	7.87%
Gorivo	7.25%
Sistem punjenja	6.55%
Sistem paljenja	4.16%
Sistem za hlađenje	2.18%
Brave/alarmi	1.91%
Kočnice	0.53%
UKUPNO	100.00%

Tabela 1. Detaljan prikaz najčešćih kvarova za 2018. godinu

Grafikon 1. Grafički prikaz kvarova na motornim vozilima za 2018. godinu

Posmatrajući naprijed prezentovanu tabelu 1 i grafikon 1, dolazimo do zaključka da se najveći broj kvarova u toku 2018. godine upravo odnosi na elektriku, sa ukupnim učešćem od **31,14%**, a na drugom mjestu najčešćih kvarova su kategorija motor i izduvni sistem sa učešćem od **19,22%**.

Ako se usporedi statistika kvarova/najčešći kvarovi na motornim vozilima za 2018. godinu u odnosu na 2017. godinu može se primjetiti određeni porast kvarova u kategoriji motor i izduvni sistem, gdje je sa učešćem u 2017. godini od **14,83%**, za 2018. godinu zabilježen porast od **22,84%**. Gdje je također primjećen porast i kvarova u kategoriji upravljački mehanizam/vješanje sa učešćem u 2017. godini od **8,88%**, za 2018. godinu zabilježen porast od **18,83%**.

Na tabeli 2 prikazan je detaljan prikaz najčešćih kvarova za 2017. godinu, kako bi se uvidjela prethodno navedena uporedba.

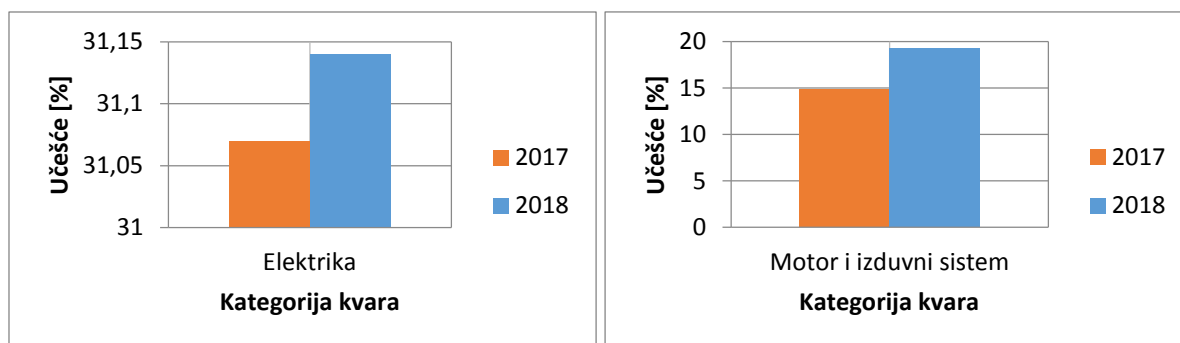
Ostale kategorije kvarova za 2018. godinu i 2017. godinu su približno isti.

Kategorija kvara	2017 god.
Elektrika	31.07%
Motor i izduvni sistem	14.83%
Upravljački mehanizam / vješanje	8.88%
Sistem za prijenos snage / transmisija	7.14%

Gorivo	6.88%
Karoserija, Grijanje i Ventilacija	6,80%
Sistem punjenja	5,80%
Sistem paljenja	2.28%
Sistem za hlađenje	2.22%
Brave/alarmi	1.65%
Kočnice	0.57%
Ostalo	11,88%
UKUPNO	100,00%

Tabela 2. Detaljan prikaz najčešćih kvarova za 2017. godinu

Na grafikonu 2 prezentirana je komparacija između dva najčešća kvara u toku 2017. i 2018. godine.

Grafikon 2. Grafički prikaz porasta kvarova na motornim vozilima za 2018. godinu u odnosu na 2017. godinu

Uzimajući u obzir usluge koje BIHAMK pruža motorizovanim građanima najveći broj kvarova upravo se odnosi na vrste kvarova, koje direktno utiču na pokretljivost/mobilnost motornih vozila.

Uzroci kvara iz oblasti elektrike odnose se najčešće na kablove, osigurače, elektromagnetni prekidač (relej), grijači kod dizel motora, senzori i dr.

Prema našem iskustvu ispražnjena startna baterija uzrokuje nepokretljivost motornog vozila, ali za posljedicu sama po sebi nije veliki problem, međutim način na koji vozači pokušavaju dopuniti startnu bateriju jest. S ciljem što bržeg rješavanja kvara i stavljanja vozila u mobilno/pokretno stanje, mnogobrojni vozači se odlučuju da samostalno rješe problem, i to "posuđivanjem" struje sa drugog vozila uz nestručno rukovanje. Treba naglasiti da treba biti oprezan kod 'posuđivanja' struje sa

drugog vozila, jer neadekvatnim rukovanjem, kao i neadekvatnom opremom vrlo lako se mogu oštetiti električni sklopovi i komponente osjetljive na oscilacije napona, te savjetujemo da 'posuđivanje' struje tzv. 'klemanje' izvrši stručna osoba uz korištenje sistema za "preklemavanje" vozila.

Kvarovi koji se odnose na motor i izduvni sistem mogu biti uzrokovani potrošenim vitalnim dijelovima motora (istrošenost klipnih zaptivnih prstenova i košuljice cilindra, zaptivača) što se manifestuje povećanom potrošnjom ulja i/ili goriva kao i lošijim performansama vozila (snaga, ubrzanje, obrtni moment), a može doći i do pregrijavanja i zavravljanja motora. Nekvalitetno gorivo također utiče na proces sagorjevanja, a samim tim i na pojavu čađi na sjedištima ventila, brizgača, što može u potpunosti blokirati rad određenih brizgača. Takav motor ima nepravilan rad (nepotpuno sagorjevanje) što direktno utiče na rad katalizatora, filtera krutih čestica i sl. Odnosno uzrokuje začepljenje navedenih sistema, kvar na turbo punjaču, EGR ventilu i sl. Veliki problem također izaziva i neredovno održavanje elemenata naknadne obrade izduvnih gasova, gdje se prvenstveno odnosi na DPF filter, koji svojim zagušenjem utiče na performanse motora, a samim tim i motornog vozila. Važno je da se kod novijih vozila toči kvalitetno gorivo, čime se produžava radni vijek navedenih komponenti.

Zaključak

Prema dostupnim statističkim podacima, tehnička ispravnost motornog vozila je uzrok saobraćajnih nezgoda u oko 3-5% ukupnog broja saobraćajnih nezgoda.

Uloga kontrole tehničkog stanja vozila u sigurnosti saobraćaja uz naše specifične društvene uslove je vrlo bitan faktor. Osnovne okolnosti koje potkrepljuju tu konstataciju su relativno dug vijek korištenja vozila, odnosno porast starosti voznog parka u eksploataciji, sve veće poteškoće u održavanju vozila u tehnički ispravnom stanju (šarolikost proizvođača, tipova kao i godina proizvodnje), izgradnja sve duže cestovne mreže predviđene isključivo za kretanje motornih vozila, što podrazumijeva sve veće brzine kretanja.

Opće poznate poteškoće u BiH u pogledu opskrbe i kvalitete rezervnih dijelova i sve više cijene remontnih uslugapredstavljaju dodatan negativan faktor utjecaja na pouzdanost vozila, kao i na sigurnost saobraćaja na bosanskohercegovačkim cestama.

Isto tako, izgradnjom savremene cestovne mreže (autocesta i cesta sa više saobraćajnih traka) koji u osnovi doprinose većoj sigurnosti saobraćaja, stvaraju se uslovi za sve veće brzine kretanja vozila. Ova okolnost pridonosi, bez sumnje, smanjenje negativnog utjecaja faktora "cesta", ali istovremeno stavlja sve veće zahtjeve upravo na sigurnosno-tehničke elemente ispravnosti motornih vozila.

Može se konstatovati da je ovakva situacija stanja tehničke ispravnosti rezultat

ekonomskog stanja u zemlji, nepovoljnih mogućnosti nabavke novih vozila, odnosno destimulirajuća poreska strategija (politika) prilikom nabavke novih i ekološko prihvatljivih vozila. Stepenn motorizacije u Bosni i Hercegovini je iznenađujuće visok u posljednjih nekoliko godina u odnosu na predratni period. Pored destimulirajuće politike nabavke novih vozila, uzrok ovakve situacije stanja tehničke ispravnosti vozila se nedovoljnoj kontroli tehničke ispravnosti vozila na cesti od strane ovlaštenih lica/institucija.

Na osnovu naprijed prezentovanih podataka o broju kvarova koji su zabilježeni na vozilima koja su saobraćala bosanskohercegovačkim cestama u posmatranom periodu možemo zaključiti da motorizovani građani u BiH veoma malo pažnje posvećuju preventivno održavanju vozila.

Riješenje ovoga problema se nalazi u povećanom nadzoru rada stanica tehničkog pregleda, izjednačavanjem sistema tehničkih pregleda u oba entiteta BiH, zatim u povećanju novčanih kazni za vožnju tehnički neispravnih vozila, te obezbjeđivanju određenih olakšica za kupovinu novih vozila, pogotovo tzv. eko vozila. Također ono što svi motorizovani građani sami mogu učiniti jeste da više obrate pažnju na održavanje svog vozila, kako bi izbjegli iznenadne kvarove tokom vožnje.